

Oslo, 16. november 2018

Innspill til utkast til handlingsplan for seksuell og reproduktiv helse i Oslo kommune

Sex og Politikk vil takke for muligheten til å komme med innspill til handlingsplanen, og vi er glade for at Oslo kommune tar seksuell og reproduktiv helse og rettigheter på alvor.

Vi viser først til vårt felles innspill skrevet sammen med Sex og samfunn.

I tillegg ønsker vi her å kommentere spesielt på seksualitetsundervisning. Sex og Politikk er en sentral aktør på feltet. Vi utarbeider undervisningsmateriellet Uke 6 som benyttes i hele landet og for forrige skoleår på mer enn 40% av norske grunnskoler (Oslo 49%).

Først ønsker vi å kommentere en ren formalitet i beskrivelsen av vårt arbeid. Både i kunnskapsgrunnlaget og i utkastet til handlingsplan beskrives vi slik: «Mange grunnskoler i Oslo har valgt å benytte seg av tilbudene til Sex og Politikk og Sex og samfunn. De tilbyr alderstilpasset seksualitetsundervisning til 6. klassinger og 9. klassinger. Erfaringer viser at barn og unge er godt fornøyd med seksualitetsundervisningen på disse alderstrinnene.» Vi i Sex og Politikk tilbyr gratis undervisningsmaterieell for hele grunnskoleløpet; 1.-10. klasse, og videregående skole. Det betyr at vi ikke tilbyr «seksualitetsundervisning», men *seksualitetsundervisningsmaterieell* og at vi ikke retter oss mot 6. klasse verken utelukkende eller spesifikt. For Sex og samfunn gjelder det at de gir obligatorisk seksualitetsundervisning til alle niendeklassinger i Oslo kommune. Dette tiltaket står for øvrig ikke beskrevet i handlingsplanen.

Som nevnt i felles innspill med Sex og samfunn, ser vi behov for at flere etater og avdelinger involveres i arbeidet med planen. Mange av tiltakene berører utdanning, og vi vil sterkt oppfordre til at utdanningsmyndighetene i Oslo kommune involveres i arbeidet med planen. Seksualitetsundervisning i skolen involverer både skolehelsetjenesten, lærere og eksterne aktører.

Tiltakene som beskrives under satsingsområde 2.2. fremstår mer som mål enn som tiltak. Vi stiller oss undrende til hvordan disse eksemplene skal behandles i praksis:

«13. Barn i barnehager skal få begrepsapparat gjennom alderstilpasset opplæring om seksualitet, hvor grensesetting og vold i nære relasjoner blir tematisert»

«14. Skoleelever skal få handlingskompetanse og et begrepsapparat gjennom alderstilpasset seksualitetsundervisning og utviklingsfremmende samtaler om sammenhengen mellom seksualitet og psykisk helse»

Det vi vet om seksualitetsundervisning i skolen er at den varierer stort på kommunenivå, skolenivå og lærernivå. Vi ønsker derfor en handlingsplan som sier mer om hvordan seksualitetsundervisningen skal kvalitetssikres i Oslo kommune.

I Bergen kommunes utkast til handlingsplan¹ er det for eksempel mer spesifikke tiltak, som inkluderer at skolene skal benytte Uke 6. Kristiansand kommune arbeider med noe lignende, og de har vedtatt at Uke 6 skal benyttes i seksualitetsundervisningen. I Oslo kommune underviser Sex og samfunn elevene noen timer på niende trinn, som er et flott supplement til lærere og helsesøstres undervisning og bør beskrives som tiltak i planen. Men det er sentralt at denne undervisningen nettopp er et *supplement* og ikke en erstatning for øvrig seksualitetsundervisning.

Vi vet en god del om hvordan dette kan sikres i praksis². Lærere og helsesøstre må få kompetanse gjennom kurs og tilgang til ressurser for å kunne gi god og helhetlig seksualitetsundervisning. For å oppnå dette trengs skoleledelsen med på laget for å sette av tid og ressurser til kompetanseheving. I tillegg må det utarbeides planer for gjennomføring på den enkelte skole. Her anbefaler vi bruk av ressursteam (gjerne koblet på allerede eksisterende helseteam hvis skolene har det) på skolene, som inkluderer skoleledelse, lærere og skolehelsetjenesten, og at seksualitetsundervisning får plass i lokale planer som lokale læreplaner, årshjul og halvårsplaner. Det er nødvendig at det settes av nok tid til samarbeid mellom ulike faglærere og skolehelsetjenesten om gjennomføring av seksualitetsundervisningen. Her bør Oslo kommune være i dialog med Sex og samfunn og skolene og skolehelsetjenesten om hva som er ønskelig og tjenlig at Sex og samfunn bistår med, slik at det sikres en helhetlig, alderstilpasset seksualitetsundervisning til alle elever i Oslo kommune. Seksualitetsundervisning bør være på alle trinn og flere ganger i året. Vi viser videre til vårt policydokument på seksualitetsundervisning³.

Når det gjelder område 2.1, lurer vi også på hva tiltaket egentlig innebærer, for eksempel: «1. Medarbeidere i barnehager og skoler skal få felles, kunnskapsbasert og normkritisk informasjons- og undervisningsmaterieell på SRHR»

Er det meningen at det skal utarbeides nytt materieell for dette? I så fall, bør det presiseres, gjerne med henvisning til hvem som skal gjøre det og av hvilket omfang. Er det tenkt at Uke 6 er en del av dette tiltaket, som eksempel på «undervisningsmaterieell på SRHR» bør det presiseres.

Til slutt ønsker vi å bemerke at vi savner beskrivelse av mål og tiltak for økte stillinger for helsesykepleiere ut i skolen, og det samme for tilgjengelighet for helsestasjon for ungdom.

For Sex og Politikk

Tor-Hugne Olsen
Daglig leder

¹ <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/byradsavd-for-barnehage-skole-og-idrett/346/article-158612>

² For eksempel: <http://bora.uib.no/handle/1956/16082>

³ <https://sexogpolitikk.no/wp-content/uploads/2018/06/Sex-og-Politikk-om-seksualitetsundervisning-vedtatt-arsmøtet-24.05.2018.pdf>